

ABORDĂRI TEORETICO – APLICATIVE PRIVIND FUZIUNILE ȘI ACHIZIȚIILE DE ÎNTREPRINDERI

THEORETICAL-APPLICATIVE APPROACHES TO MERGERS AND ACQUISITIONS

Margareta LUPAȘCU

Academia de Studii Economice din Moldova

E-mail: lupascu.margareta@ase.md

ORCID: 0009-0002-8375-8855

Lilia GRIGOROI

Academia de Studii Economice din Moldova

E-mail: lilia.grigori@ase.md

ORCID: 0000-0002-9741-0932

Abstract. Over the past two decades, mergers and acquisitions have demonstrated their effectiveness as strategies for organizations aiming to expand their global reach, acquire resources, and reduce costs. These transactions not only impact the acquired firm but also involve its restructuring and integration into the acquiring organization. The effects of these deals influence decision-making factors, organizational culture, financial stability, and the achievement of the acquirer's strategic objectives. In this context, the author sought to explore how the theoretical and practical aspects of mergers and acquisitions have correlated with real-world situations in the Republic of Moldova currently. We have analyzed the most notable and remarkable cases in the history of horizontal, vertical, and conglomerate mergers and acquisitions, including various hostile instances, the evolution of hostile global operations over time, and their methods of payment.

Keywords: mergers, acquisitions, conglomerates .

JEL Classifications: G34, M40, M41.

Introducere

Fuziunile și achizițiile de întreprinderi, în ultimii 20 ani, sunt utilizate ca strategii eficiente de creștere și dezvoltare a entităților sau grupurilor având scopul globalizării afacerii, mobilizării resurselor și reducerii costurilor. Impactul acestor tranzacții vizează atât factorii decizionali, stabilitatea financiară, cultura organizațională, realizarea obiectivelor strategice ale achizitorului, cât și perspectiva entității achiziționate, restructurarea și integrarea ei în grup.

Această temă de cercetare a fost intens studiată în ultimul secol, prin numeroase publicații și monografii scrise de cele mai multe ori în SUA, Marea Britanie, China, Canada, Franța etc. și nu prezintă, de fapt, o noutate științifică, însă intensificarea proceselor de fuziuni și achiziții în statele emergente, precum India, Malaysia, statele din Europa de Est și Africa, confirmă interesul față de aceste tranzacții la nivel mondial.

În această direcție autorul își propune să observe corelația dintre aspectele teoretico – aplicative ale taxonomiei fuziunilor și achizițiilor într-o anumită perioadă de timp, racordate la situația reală din Republica Moldova, premisă pentru identificarea politicilor contabile oportune în cadrul proceselor de fuziunii și achiziții.

Importanța temei de cercetare rezidă din identificarea taxonomiei fuziunilor și achizițiilor, caracteristicile fiecărui tip și înțelegerea strategiei aplicate de părți în baza cazurilor celebre.

Scopul cercetării constă în studierea celor trei direcții de clasificare a fuziunilor și achizițiilor și identificarea laturilor comune pentru entitățile din Republica Moldova.

Obiectivele cercetării sunt următoarele: identificarea viziunii cercetătorilor față de taxonomia fuziunilor și achizițiilor, studierea celor mai celebre cazuri de fuziuni și achiziții, cercetarea pieței

Republicii Moldova de fuziuni și achiziții în baza datelor empirice și atribuirea întreprinderilor în dependență de criteriile de clasificare studiate.

Finalitatea cercetării a permis utilizare oportună a mai multor metode de cercetare științifică, precum: **metoda analitică**, prin cercetarea aspectelor teoretice identificate în literatura de specialitate; **metoda inductivă- deductivă**, utilizată la elaborarea unor generalități și concluzii în baza metodelor de colectare primă și secundară a datelor și viceversa; **analiza web – grafică**, realizată prin accesarea motorului de căutare Google Scholar și Researchgate, bazelor de date Scopus, Web of Science, EBSCO; **metoda istorică**, prin studierea evoluției în timp a acestora concepte și alte metode cantitative și calitative acceptabile pentru cercetare.

Conținut

Scopul principal al acestei cercetări este de a integra viziunea diferitor autori aferente taxonomiei fuziunilor și achizițiilor și în acest sens putem identifica trei direcții principale de realizare a acestor operațiuni.

Cea mai frecventă opinie susținută de cercetătorii: Angel G. (2023, p. 84, p. 92), Sehleanu M. (2013, p.43-49), Gaughan P.A. (2017, p.49-50), Anton Gh. (2023, p.12) și DePamphilis D.M. (2018, p.17) și alții, cuprinde delimitarea fuziunilor și achizițiilor în dependență de perspectiva economică. Prin urmare, aceste tranzacții pot fi grupate **pe orizontală, pe verticală și conglomerate**.

Fuziunile pe orizontală sunt definite ca restructurările de întreprinderi concurente. Aceste tranzacții sunt generate de întreprinderile din aceeași ramură sau sector, fiind în poziții de concurenți direcți. Scopul urmărit de ambele părți derivă din intensificarea puterii de piață și monopolizarea sectorului de activitate.

Cercetătorul DePamphilis D.M. (2018) menționează faptul că în primul val (1897-1904) și cel următor (1916-1929) al fuziunilor și achizițiilor entitățile au utilizat strategia de integrare pe orizontală și de monopolizare a piețelor din SUA și statele europene. Aceeași opinie este susținută de un grup de autori Faizak M., Melati A.A., Shehzad K., Faisal K. (2002, p.522) din Malaysia, precum și Sehleanu M. (2013), Angel G. (2023) din România, care evidențiază efectele ulterioare ale concentrării economice prin blocajele legislative antimonopoliste. Finalizarea neașteptată a primelor două valuri de fuziuni și achiziții se datorează politicii antitrust prin aplicarea Actului Antitrust Sherman din 1890 și a Actului Antitrust Clayton din 1914, a speculațiilor frauduloase pe piețe, care au condus la eșuarea majoritară a acestor tranzacții.

Cele mai renumite fuziuni realizate în acest sens cuprind: tranzacția Daimler – Benz și Chrysler în 1998 care avea ca scop triplarea veniturilor în următorii doi ani după fuziune, sau a gigantilor petrolieri Exxon și Mobil în 1999 estimați în valoare de 78,9 miliarde de dolari, precum și Pfizer și Wyeth în 2009 pentru 68 miliarde de dolari, după Gaughan P.A. (2017, p.49).

Fuziunile și achizițiile pe verticală cuprind operațiuni în care părțile sunt pe poziții de furnizori, având scopul de a cuprinde aceeași filieră sau sunt părți al aceluiași lanț valoric.

În viziunea lui Campbell D. (2002, p.212) fuziunile și achizițiile pe verticală pot fi **în amonte**, prin tranzacționarea unui furnizor și **în aval**, prin fuziunea unui distribuitor. De cele mai multe ori aceste tranzacții sunt cauzate de reducerea surselor de aprovizionare și intensificarea puterii de piață a distribuitorului.

Un exemplu de integrare prin amonte poate fi menționată achiziția dintre Time Warner și American Online Inc. în anul 2000 cu o valoare finală estimată de 103 miliarde de dolari, deschisă de către autorul Hurduzeu Gh. (2003, p.31) în monografia sa „Achiziții și fuziuni de firme: cazuri celebre”. Această mega fuziune a cuprins integrarea serviciilor interactive, tehnologiilor de internet și serviciilor de comerț electronic ale America Online cu gigantul mass- media și de comunicații Time Warner din domeniul audiovizualului, industriei spectacolului, presei scrise și a imprimării muzicale (Hurduzeu, 2003, p.35).

Achizițiile Walt Disney Co. cu canalului de televiziune ABC, clasificată drept integrare în aval, fiind demarată în anul 1995 și estimată cu o valoare de 19 miliarde de dolari, în scopul exercitării controlului asupra difuzării emisiunilor Disney (Gaughan, 2017, p.44) și fuziunea grupului Pepsi Co prin achiziția a două companii de îmbuteliere Pepsi Bottling Group și PepsiAmericas în anul 2009 cu

7,8 miliarde de dolari (DePamphilins, 2018, p.21), sunt printre cele mai cunoscute și renumite tranzacții de acest fel.

Avantajul fuziunilor și achizițiilor pe verticală constă în asigurarea unei stabilități pe termen lung.

A treia categorie de fuziuni și achiziții se referă la tranzacții din sectoare și domenii complet diferite care cuprind: atât operațiunile concentrice, cât și conglomerate. Și aici opinia cercetătorilor este divizată în două direcții.

Pentru autorii Angel G., DePamphilis D.M. și Gaughan P.A., fuziunile conglomerate, grupate într-o singură categorie, sunt tratate ca operațiuni investiționale urmărind scopul diversificării portofoliului de investiții și minimizării riscurilor. Un exemplu tipic de achiziție prin conglomerat a fost: Philip Morris USA, mega întreprindere din domeniul tutunului care a achiziționat în 1985 General Foods Co (domeniul cerealier) și Kraft Food Co (domeniul alimentației publice) în 1988. Ofertele comerciale constituiau 5,6 miliarde de dolari pentru General Foods Co. și 13,44 miliarde de dolari pentru Kraft Food Co. (Anton, 2023, p.50)

Pe de altă parte, cercetătorii Sehleanu M. (2013) și Campbell D. (2002) susțin implementarea fuziunilor și achizițiilor prin conglomerate **pure** (adică conglomerate) și **mixte** sau **concentrice**.

Cele concentrice reprezintă operațiunile de regrupare între întreprinderile din domenii complementare, având ca scop extinderea gamei de produse și servicii sau a clientelei, (Gaughan, 2017, p.43-49), pe când cele conglomerate aparțin activităților necorelate. Un exemplu de operațiuni concentrice a fost achiziția de către Google a Android în anul 2005. Valoarea tranzacției a constituit 50 milioane de dolari. Istoria fuziunilor și achizițiilor marchează începutul acestor tranzacții prin al treilea val (1965-1969), unde se intensifică dezvoltarea conglomeratelor și a achizițiilor în diferite domenii. În această perioadă tot mai mulți investitori apelează la fuziuni date pentru reinvestire și diversificarea portofoliului de investiții, preluând întreprinderi cu rata pe acțiune mică (Per/E). Motivul acestui comportament ar fi echilibrarea riscurilor investiționale și uniformizarea profitabilității diferitor activități.

A doua direcție de clasificare a fuziunilor și achizițiilor cuprinde caracterul **amical** sau **ostil** al acestora. În cazul respectivelor tranzacții se studiază gradul de exercitare a controlului asupra entității țintă. Comportament prietenos și la egal față de echipa managerială clasifică fuziunile în amicale, pe când cele care urmăresc controlul total și prin instrumente mai puțin legale duc la fuziuni ostile.

Aceste tranzacții au persistat în perioada valului al patrulea (1981-1989), iar operațiunile au fost denumite în cele mai multe cazuri preluări (engl. takeover). Campbell D. (Campbell, 2002, p.215] definește preluare amiabilă tranzacția în care echipa managerială a întreprinderii țintă acceptă oferta achizitorului, condițiile de plată și a primei de achiziție. În cazul unei preluări ostile, oferta este acceptată de către acționari sau adunarea generală a întreprinderii țintă, indiferent de refuzul sau opunerea echipei manageriale.

Hurduzeu Gh. punctează faptul că pot deveni ținte a atacurilor de preluări sau raider entitățile care sunt subevaluate la bursă și cele care dețin o cotă semnificativă pe piață, într-un domeniu (Hurduzeu, 2002, p.189). Exemple de preluări ostile pot fi achizițiile realizate de Kohlberg Kravis Roberts & Co (KKR&Co, 2025), holding investițional din New York, începând cu anii 1984 și până în prezent. Strategia aplicată de ei poartă denumirea de Leverage Buy-Out (în continuare LBO), în traducere din engleză „achiziție pe datorie” (Gaughan, 20172, p.47). Cea mai semnificativă preluare a acestui holding este tranzacția RJR Nabisco din 1988, finalizată cu eșec și datorii de peste 31,1 miliarde de dolari în anul 1989.

Tentativa de preluare ostilă a Cadbury Co., producătorului de lapte, produse lactate și ciocolată din Marea Britanie de către Kraft Food Co. (Kraft Food Co, 2025) Deși oferta inițială de 10,2 miliarde lire sterline a fost refuzată de către Cadbury Co., negocierile au continuat până la oferta finală de 11,5 miliarde lire sterline în 19.01.2010. Costurile asociate acestei tranzacții au constituit pierderi de 540 milioane dolari din profitul net pentru primul an post achiziție și 1,3 miliarde dolari pentru asigurarea sinergiei și integrarea afacerii transcontinentale.

Evoluția pieței de fuziuni și achiziții ostile la nivel internațional este în descreștere conform datelor figurii 1 elaborată de către Institutul de Fuziuni, Achiziții și Alianțe (în continuare IMAA), acest lucru denotă faptul că politicile statelor și conjunctura mondială favorizează negocierile și caracterul democratic în afaceri.

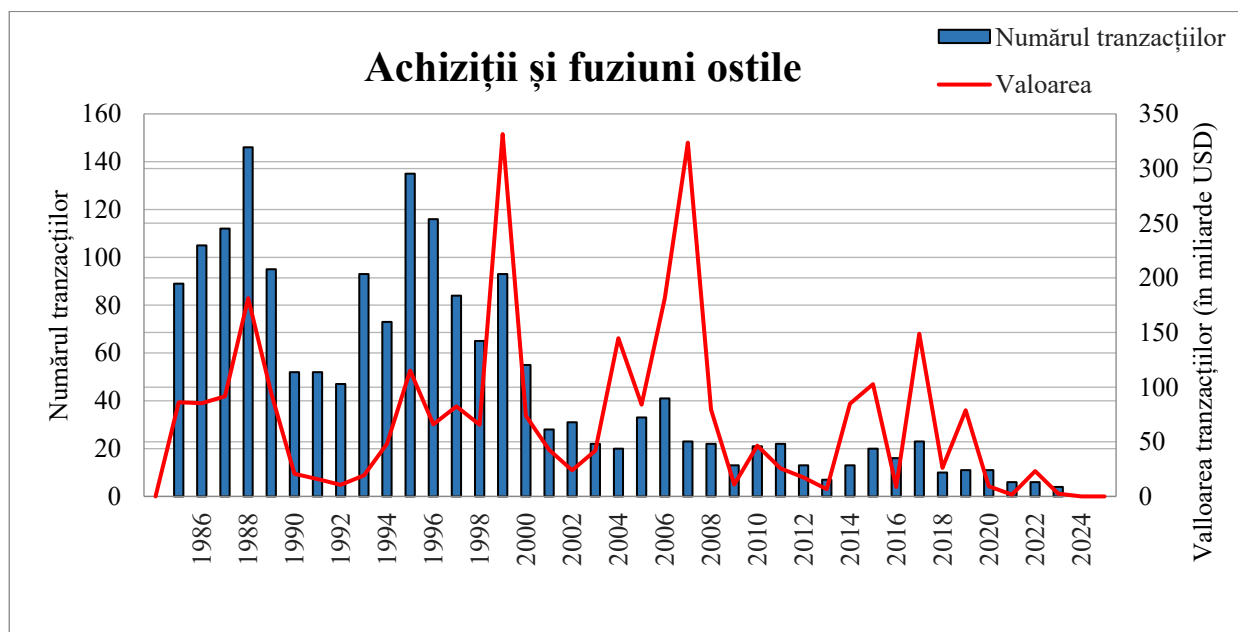

Figura 1. Evoluția fuziunilor și achizițiilor ostile pe plan internațional

Sursă: Preluată de autor în baza (IMMA, 2025)

A treia categorie de operațiuni derivă din modalitatea de plată a tranzacției. Deci se pot distinge trei modalități de finanțare a fuziunilor: **prin mijloace bănești integral, prin acțiuni și mixte** (Gaughan, 2017, p.43-49).

Potrivit literaturii de specialitate metoda de finanțare a operațiunii derivă din capacitatea achizitorului, prin urmare, în cazul disponibilității de mijloace bănești acest lucru este realizat în totalitate sau parțial prin numerar, sau prin emisiuni de acțiuni care anticipează fuziunea. Cele mai cunoscute tranzacții finanțate prin numerar au fost realizate de către Apple Co, Meta Platform Co. și Google Co.

Pentru DePamphilis D.M. (2010, p.55-58) există doar două modalități de finanțare a operațiunilor: prin numerar și fără numerar, iar în următoarele publicații le diversifică în următoarele: numerar, datorii, acțiuni, LBO și printr-un plan negociat de finanțare (Depamphilis, 2010, p.182).

Autorii Sahkar Bijay B.P. și Leepsa N.M. (2018, p.170-187] recent, au realizat un studiu detaliat asupra literaturii de specialitate privind metodele de finanțare a fuziunilor și achizițiilor, ce s-a soldat cu definitivarea a trei metode: prin numerar, prin active și mixte.

În spațiul european cercetătorii Faccio M. și Masulis R.W. (2005, p.1345-1388) au investigat metodele de finanțare a întreprinderilor participante în fuziuni și achiziții în perioada 1997 – 2000 și au grupat preferințele acestora în următoarele categorii: numerarul este preferat în peste 23% din cazuri atunci când condiția financiară a cumpărătorului este instabilă și există amenințări la controlul corporativ și cea de-a doua categorie de întreprinderi aleg mai frecvent finanțarea prin acțiuni pe măsură ce situația lor financiară se deteriorează.

Trasând paralele cu taxonomia fuziunilor și achizițiilor pe plan internațional, în Republica Moldova domeniul respectiv de cercetare este net inferior. Studiile realizate anterior de către cercetătorii Cojocaru M., Ulian E., Gribincea L., în sfera finanțelor și a managementului, Lupașco V., Mihalache I. în domeniul dreptului și Lazari, L., Grigoroii, L. Negară G. în domeniul contabilității, conturează o perspectivă destul de îmbucurătoare în viitor.

La etapa inițială de cercetare au fost identificate 362 proceduri de fuziuni prin absorbție și 5 prin contopire în perioada 2019 până la 2024, în baza publicațiilor Monitorului Oficial al Republicii Moldova, din secțiunea „Partea IV: Anunțuri, comunicate, informații de interes public”. Ulterior, au fost colectate date primare din situațiile financiare publicate de către Biroul Național de Statistică (2025). Acest lucru a permis să restrângem eșantionul de entități prin excluderea 110 proceduri ale căror situații financiare pentru părți nu au fost găsite, precum și a perioadei de cercetare din 2020 până în 2023. Astfel, dimensiunea eșantionului constituie informațiile financiare și non financiare pentru 304 entități, atât pe poziții de achizitori, cât și pentru cei achiziționați.

Din totalul întreprinderilor studiate 130 sunt absorbante (42,76%), 172 absorbite (56,57%) și doar două în calitate de participanți la procedura prin contopire (0,67%).

Cele mai multe operațiuni au fost realizate de 239 întreprinderi localizate în zona centrală a Republicii inclusiv municipiul Chișinău, urmată de 39 întreprinderi din nordul țării și municipiul Bălți, iar din zona de sud și UTA Găgăuzia s-au identificat 29 entități. Municipiul Chișinău a înregistrat o pondere de 67,10% în totalul eșantionului, circa 204 tranzacții.

Din informația selectată pot fi atribuite entități pentru fiecare sector al municipiului și suburbii prezentate în figura 2. Pe locul întâi observăm sectorul Centru, urmat de Buiucani și Rîșcani.

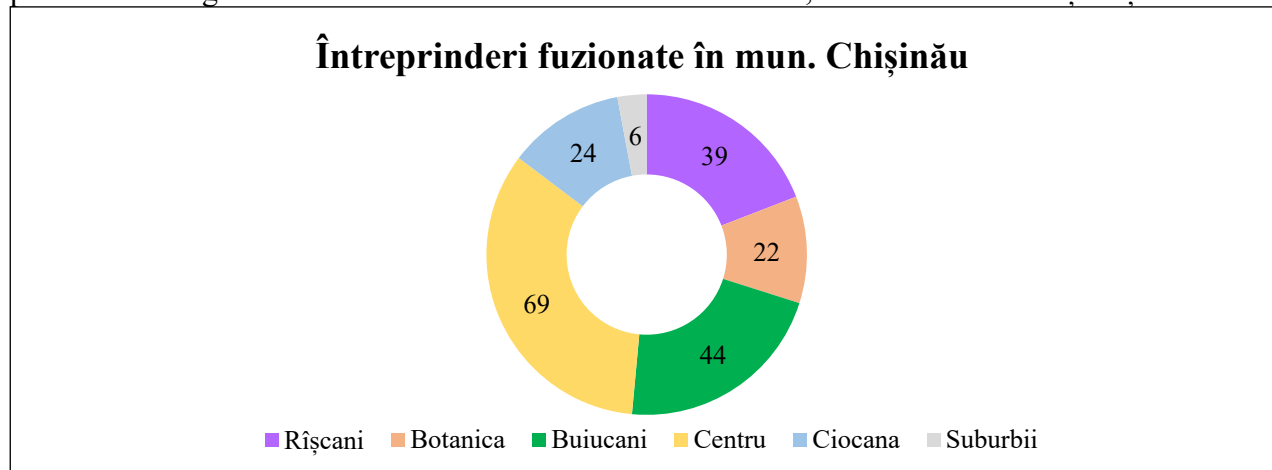

Figura 2. Întreprinderile fuzionate în municipiul Chișinău: prezentare geografică

Sursă: Elaborat de autor

La etapa următoare am studiat forma organizatorico – juridică, forma de proprietate a entităților, tipul de finanțare și mărimea acestora. Societățile cu răspundere limitată au constituit 64,47%, 61 de instituții publice (20,06%), urmată de întreprinderi municipale 5,26%, cooperative de consum 4,60%. Întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni constituie doar 2,63% fiecare și o singură întreprindere a fost cooperativă de întreprinzători.

După forma de finanțare a afacerii au fost identificate 293 întreprinderi autohtone și 11 cu capital străin.

Totodată, cele mai multe întreprinderi în număr de 172 au o formă colectivă declarată în situațiile financiare, altele 70 sunt proprietatea statului, 16 municipale și mixte și doar 13 sunt străine, reprezentate grafic în figura 3.

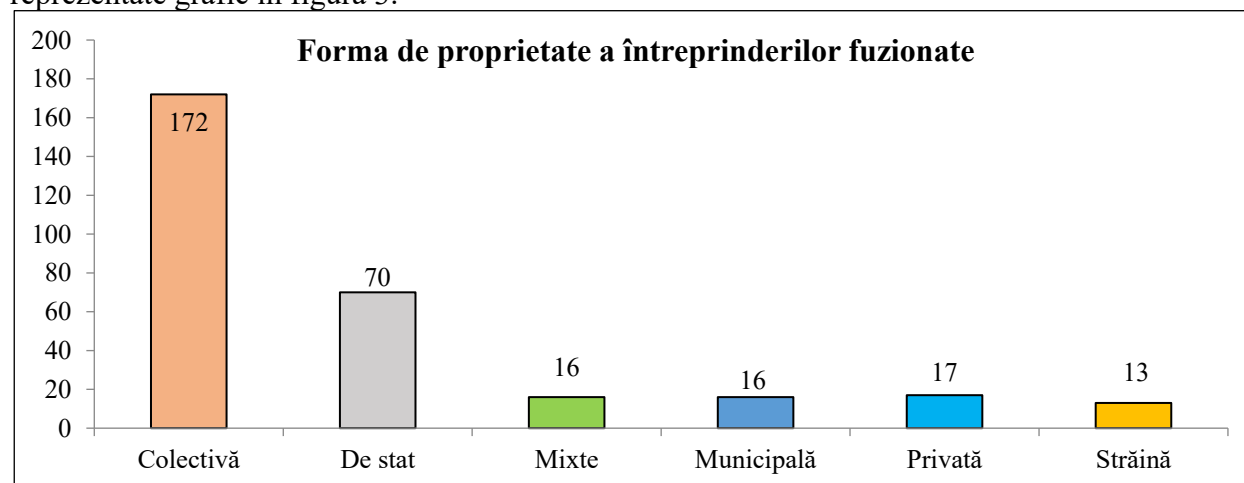

Figura 3. Forma de proprietate a întreprinderilor fuzionate

Sursă: Elaborat de autor

Aplicând prevederile art. 4 din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 (2025), am grupat întreprinderile în micro, mici, medii și mari.

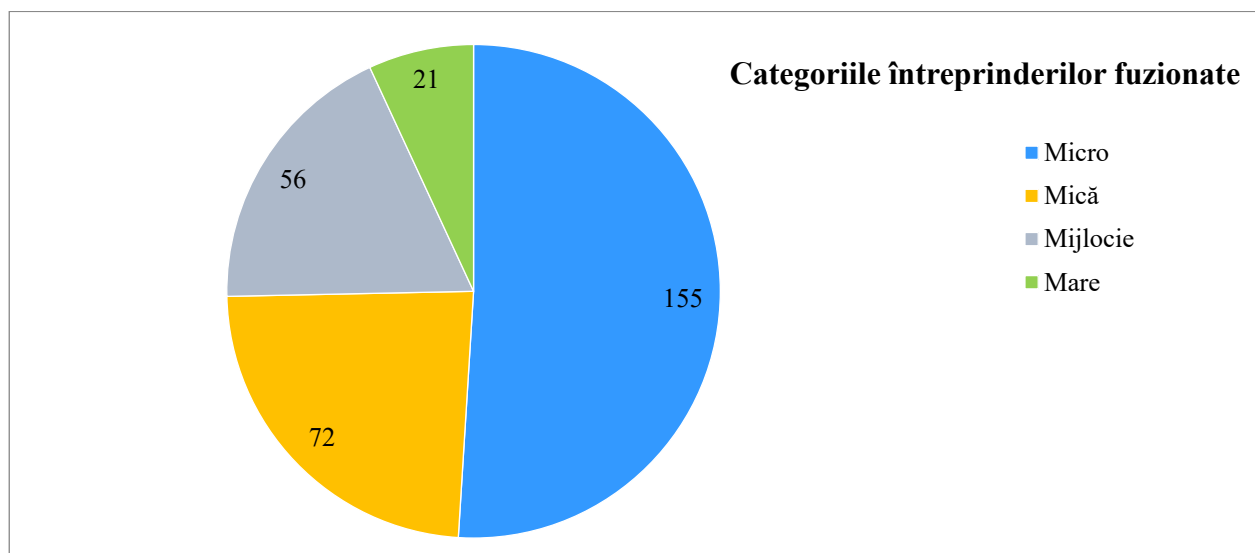

Figura 4. Categoriile întreprinderilor fuzionate

Sursă: Elaborat de autor

Figura 4 ne sugerează faptul că cele mai multe întreprinderi fuzionate aparțin entităților micro, inclusiv și pe partea celor absorbite (106), acest fapt demonstrează interesul achizitorilor față de întreprinderi foarte mici, cu până la 10 angajați, având potențial de dezvoltare sau fiind în perioadă de stagnare. Întreprinderile mici cuprind 23,68% din dimensiunea eșantionului, iar numărul entităților absorbante și absorbite este practic la egalitate. Întreprinderile medii în număr de 56 au aceeași distribuție ca cele mici, pe când cele mari constituie 6,9% și 15 din ele sunt întreprinderi absorbante. Un element important pentru studiu este înțelegerea ramurii și domeniul din care fac parte fuziunile. Domeniul construcțiilor și activităților imobiliare domină piața fuziunilor în Republica Moldova, urmat de către piața serviciilor, comerțului cu amănuntul și învățământului superior. Cele mai puține fuziuni au fost realizate în domeniul zootehnic și a bibliotecilor. Aceste informații pot fi identificate în figura 5.

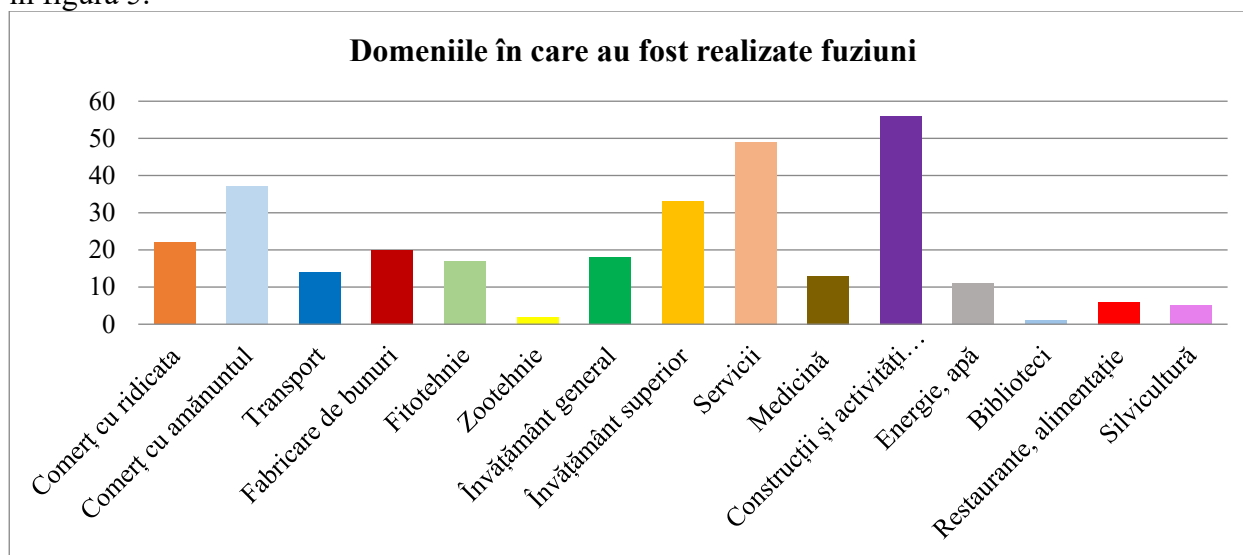

Figura 5. Domeniile și sfera fuziunilor

Sursă: Elaborat de autor

În continuare am încercat să identificăm fuziuni realizate de întreprinderi pe orizontală, verticală și conglomerate, pentru a verifica opinia cercetătorilor privind perspectiva economică a fuziunilor. În cazul fuziunilor și achizițiilor pe orizontală am putea menționa achiziția din domeniul comerțului farmaceutic – rețeaua de farmacii Felicia (absorbant - BIRIVOFARM SRL) și alte rețele de farmacii: GRIN-FARM SRL, GEDEON RICHTER-RETEA FARMACEUTICA SRL și SIBTOMIX-GRUP SRL, precum și Farmacia Salut SRL a fuzionat NADINA SRL, toate aceste întreprinderi sunt gestionate de către o singură echipă managerială. Un alt exemplu de fuziune pe orizontală poate fi

achiziția concurenților VITA DE VIE SRL cu AGROVIN-AV SRL și MOLDAGROVIN SRL. Toate aceste trei entități au ca gen principal de activitate cultivarea de viță de vie și sunt localizați în Vulcănești, UTA Găgăuzia. În sectorul bancar în anul 2024 a fost inițiată fuziunea pe orizontală a BC „Victoriabank” SA în calitate de absorbant și BCRM SA în calitate de absorbit, la moment această fuziune prezintă noutate pentru acest domeniu.

Fuziunea pe verticală cea mai impunătoare a fost cazul ORANGE MOLDOVA SA IM și SUN COMMUNICATIONS SRL în 2023, achiziția gigantului în furnizare de rețele și servicii de comunicații electronice, inclusiv telefonie mobilă, acces internet și transmisiune a serviciilor media audiovizuale cu furnizorul de servicii media și televiziune – Sun Communications SRL, fiind părți și filiere a aceluiași lanț valori. Valoarea acestei achiziției a constituit 651,9 milioane lei estimată în active și 312,9 milioane lei ca goodwill. O altă tranzacție pe verticală poate fi considerată achiziția CLASICVINAGRO SRL în calitate de absorbant și VIA DIN VALE SRL, fiind cunoscute sub marca comercială „Rădăcini Wines”. Această achiziție unifică furnizorul de struguri cu unitate de fabricare a vinurilor. Aceeași situație poate fi recunoscută și în cazul achiziției CHITEAU VARTELY IM SRL cu Wines Ceba SRL în Orhei.

În cazul conglomeratelor situația în regiune este una neclară, dar ar putea fi considerate ca forme teoretice achiziția BIO ENERGY FARM SRL și MGL ESTATE SRL. În calitate de furnizor BIO ENERGY FARM SRL avea ca principal gen de activitate creșterea bovinelor, iar MGL ESTATE SRL – fiind în domeniul construcțiilor, totuși achiziția dată este realizată de către aceeași echipă managerială ceea ce provoacă anumite incertitudini în atribuirea acestei proceduri la conglomerate.

În dependență de caracterul amical și ostil, putem afirma faptul că toate achizițiile realizate de către stat sunt clasificate ca fiind ostile. Prin aceste fuziuni a fost realizată reforma din învățământul superior inițiată în anul 2021. În cazul dat USM, UTM, ASEM și UP Ion Creangă au fuzionat un grup mare de academii, instituite de cercetare, universități ineficiente, urmărind scopul principal reformarea structurală a sistemului de învățământ universitar, dar și a utilizării eficiente, economice și eficace a resurselor bugetare pentru creșterea competitivității academice. Un impact deosebit a avut fuziunea Universității Agrare din Moldova la UTM, această comunitate academică s-a opus prin grevare reformei, confirmând caracterul ostil al procedurii.

În cazul modalităților de plată, informația de care dispunem la moment nu ne permite să definim vreop opinie, deci tema dată prezintă limitări și noi piste de cercetare pentru viitor.

Concluzii

În cadrul acestui demers științific am încercat să înțelegem direcțiile de clasificare a fuziunilor și achizițiilor de întreprinderi, general recunoscute și cercetate de comunitatea academică mondială și să identificăm asemănările în cadrul fuziunilor din Republica Moldova.

Am studiat cele mai renumite și impresionate cazuri din istoria fuziunilor și achizițiilor pe orizontală, verticală și conglomerate, unele din cele ostile și evoluția în timp a operațiunilor ostile la nivel mondial, precum și modalitățile de plată a tranzacțiilor.

În cazul Republicii Moldova, am identificat situații de fuziuni pe orizontală, cazul fuzionărilor în domeniul farmaceutic extinderea rețelei de farmacii „Felicia” și achiziția BC „Victoriabank” SA cu BCR SA, precum și cele pe verticală: renumita fuziune a gigantului ORANGE MOLDOVA SA IM cu SUN COMMUNICATIONS SRL în 2023 și fuziunile realizate de mărcile comerciale din industria vinului „Rădăcini Wines” și „CHITEAU VARTELY”. Totodată, am reușit să identificăm și fuziuni ostile realizate de către stat în cadrul reformei învățământului superior din 2021.

Cunoașterea taxonomiei de fuziuni și achiziții va influența direct direcții și perspectivele de elaborare a politicilor contabile, laturile problematice ale evidenței contabile pentru părți și calitatea informațiilor furnizate în situațiile financiare.

Cercetarea are limitări în direcția modalităților de finanțare a acestor tranzacții, la etapa actuală nu deținem informații despre felul cum au fost realizate plățile fuziunilor și reprezintă o pistă de cercetare pentru viitor.

Referințe bibliografice:

- Anghel, G., 2023. *Contabilitatea fuziunilor și a regroupărilor de entități economice*. București, România Pro Universitaria.
- Anton, G., 2023. *Impactul fuziunilor și achizițiilor asupra performanței companiilor și bunăstării consumatorilor*. Teză de doctorat. București, România: Academia de Studii Economice din București.
- Biroul Național de Statistică. (n.d). Preluat pe 15 martie 2025, de pe <https://statistica.gov.md/ro>
- Campbell Daniel, S. G. 2002. *Business Strategy: Un Introduction* (Ediția a 2-a). Oxford: BUTTERWORTH HEINEMANN.
- DePamphilins D., 2018. *Mergers, acquisitions and other restructuring activities: An integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. (Ninth Edition). Los Angeles,, CA, USA: Elsevier Inc.
- DePamphilins D., 2010. *Mergers and Acquisitions Basics. Negotiation and Deal Structuring*. Oxford, UK: Academic Press.
- DePamphilins D., 2011. *Mergers and Acquisitions Basics. All you need to know*. Oxford, UK: Academic Press.
- Faccio, M. & Masulis, R. W. 2005. Choice of Payment Method in European Mergers and Acquisitions. *The Journal of Finance*, Vol. 60(3), pp.1345–1388. Doi: 10.1111/j.1540-6261.2005.00764.x
- Faizan Malik, M. A. 2014. Mergers and Acquisitions: A Conceptual Review. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, Vol. 4(2), pp. 520-533. DOI: 10.5296/ijaf.v4i2.6623.
- Gaughan Patrick, A. 2017. *Mergers, Acquisitions, Corporate restructurings* (ed. VII). Wiley.
- Hurduzeu, G. 2002. *Achiziții de firme pe piața de capital*. București: Editura Economică.
- Hurduzeu, G. 2003. *Achiziții și fuziuni de firme: Cazuri celebre*. București: Editura Economică.
- IMMA. (Institute for Mergers, Acquisitions & Alliances). Preluat pe 14 martie 2025, de pe <https://imaa-institute.org/mergers-and-acquisitions-statistics/ma-statistics-by-transaction-type/>.
- KKR&Co. (Kohlberg Kravis Roberts Co.Inc). Preluat pe 14 martie 2025, de pe https://en.wikipedia.org/wiki/Kohlberg_Kravis_Roberts
- KRAFT FOODS Co. (n.d) Preluat pe 03 aprilie 2025, de pe https://en.wikipedia.org/wiki/Kraft_Foods_Inc.
- Sankar Bijay B. P., L. N. 2018. Payment methods in mergers and acquisitions: a theoretical framework. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, Vol. 8, No. 1. DOI: 10.5296/ijaf.v8i1.12354, ISSN 2162-3082.
- Schleanu, M. (2013). *Fuziuni și achiziții de întreprinderi: Particularitățile europene și naționale*. București: Editura Economică.
- Legea nr. 287 din 15.12.2017 contabilității și raportării financiare. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 1-6 din 05.01.2018. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro#